

ОЦІНКА КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ЯК ОДИН З КЛЮЧОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ ЇХ АТЕСТАЦІЇ НА ПЕДІАТРИЧНІЙ СТАНЦІЇ НА ОСП(К)І-2

Грищенко Наталія Василівна,

кандидат медичних наук, доцент,

доцент закладу вищої освіти кафедри педіатрії № 2,

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

ORCID: 0000-0003-4814-3919

Ковальчук Ольга Леонідівна,

кандидат медичних наук, доцент,

доцент закладу вищої освіти кафедри педіатрії № 2,

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

ORCID: 0000-0003-1393-0090

Сучасна система вищої медичної освіти спрямована не лише на формування професійних знань і клінічних навичок, а й на розвиток особистісних якостей майбутніх лікарів. Серед них важливе місце посідають комунікативні навички, які забезпечують ефективну взаємодію з пацієнтами, колегами та іншими учасниками медичного процесу. У педіатрії ці навички набувають особливого значення, оскільки лікар взаємодіє не лише з дитиною, а й з її батьками або опікунами, що потребує особливої емпатії, такту та чіткості в спілкуванні.

Мета дослідження – вивчити рівень сформованості комунікативних навичок у студентів при підготовці та атестації на педіатричній станції ОСП(К)І-2, а також визначити динаміку змін цього показника протягом двох навчальних років.

Матеріали та методи. Дослідження базується на результатах анонімного анкетування випускників, які проходили навчання у 2022/2023 та 2024/2025 навчальних роках на кафедрі педіатрії № 2 НМУ імені О. О. Богомольця. Анкета містила запитання щодо самооцінки рівня практичних навичок, підготовленості до складання ОСП(К)І-2, власних комунікативних навичок. Застосовано методи кількісного аналізу даних з наступною порівняльною інтерпретацією.

Результати. 84,2 % випускників 2025 р. визначилися щодо продовження навчання в інтернатурі з обраної спеціальності порівняно до 90 % у 2023 р. Питома вага респондентів, які оцінили свій рівень практичних навичок як недостатній, у динаміці суттєво зменшилася (з 24,3 % до 2,6 %). 89,2 % здобувачів вищої освіти 2022/2023 н. р. та 94,7 % 2024/2025 н. р. вважають себе впевненими у володінні практичними навичками для складання ОСП(К)І-2. 90 % випускників обох опитаних груп визначили, що запроваджені педіатричні станції є оптимальними для оцінки практичних навичок. 100 % здобувачів вищої освіти оцінили можливості формування soft skills під час навчання на кафедрі Педіатрія № 2 як високу та достатню.

Висновки. Оцінювання комунікативних навичок є ключовим елементом на педіатричній станції ОСП(К)І-2. Однак для досягнення стабільно високого рівня опанування ними важливо їх упроваджувати з перших курсів, постійно осучаснювати методи навчання, зокрема шляхом впровадження тренінгів, симуляцій та ефективного зворотного зв'язку.

Ключові слова: комунікативні навички, педіатрична станція ОСП(К)І-2, опитування.

Gryshchenko Natalia, Kovalchuk Olga. Assessment of communication skills of future doctors as one of the key elements of their certification at the pediatric station at OSCE-2

Modern higher medical education emphasizes not only the acquisition of theoretical knowledge and clinical skills but also the development of personal competencies, in particular communication skills. They are important for ensuring effective interaction with patients, medical teams, and families. In pediatrics, the importance of such skills increases significantly, since doctors must communicate with both the child and his parents or guardians. This requires empathy, emotional intelligence, and clarity in transmitting information and receiving feedback.

Aim of the study. The purpose of the study is to study the level of development of communication skills among students during training and certification at the pediatric station OSCE-2, as well as to determine the dynamics of changes in this indicator over two academic years.

Materials and methods. The research is based on the results of an anonymous survey of graduates who studied in the 2022/2023 and 2024/2025 academic years at the Pediatrics Department №2 of the Bogomolets National Medical University. The questionnaire contained questions on self-assessment of the level of practical skills, preparedness for compiling the OSCE-2, and own communication skills. Methods of quantitative data analysis were applied with the following comparative interpretation.

Results. 84.2 % of graduates in 2025 decided to continue their internship in their chosen specialty, compared to 90 % in 2023. The proportion of respondents who assessed their level of practical skills as insufficient in dynamics significantly decreased (from 24.3 % to 2.6 %). 89.2 % of higher education applicants in the 2022/2023 academic year and 94.7 % in the 2024/2025 academic year consider themselves confident in possessing practical skills for compiling the OSCE-2. 90 % of graduates of both surveyed groups determined that the implemented pediatric stations are optimal for assessing practical skills. 100 % of higher education applicants assessed the possibilities of forming «soft skills» during their studies at the Department of Pediatrics №. 2 as high and sufficient.

Conclusions. Assessment of communication skills is a key element in the pediatric OSCE-2 station. However, to achieve a consistently high level of mastery, it is important to implement them from the first courses, constantly modernizing teaching methods, in particular by implementing training, simulations, and effective feedback.

Key words: communication skills, pediatric station OSCE-2 station, survey.

Вступ. У затвердженій *Стратегії розвитку Національного медичного університету до 2030 року* передбачено низку основних цілей, що ставить перед собою колектив Університету в освітній, науковій та комунікативній діяльності на найближчі 5 років. Зокрема, розвиток людського капіталу як головної рушійної сили до лідерства Університету у сфері медичної освіти в Україні та світі, інтернаціоналізація НМУ в міжнародний медичний, освітній та науковий простір та інші [1].

Інновації в медицині, відкритість кордонів, намагання відповідати світовим стандартам надання медичної допомоги створюють передумови для формування нової освітньої парадигми та реорганізації системи підготовки медичних кадрів [2]. Компетентнісний підхід стає реалією сучасної освіти та активно реалізується в навчально-виховному процесі в закладах вищої медичної освіти. [3].

У Національному медичному університеті імені О. О. Богомольця (далі – НМУ) третій навчальний рік поспіль, відповідно до нормативних документів [4; 5; 6], проводиться єдиний державний кваліфікаційний іспит, одним з основних компонентів якого є об'єктивний структурований клінічний іспит (ОСП(К)І-2). Цей іспит оцінює готовність випускника вести професійну діяльність відповідно до вимог стандарту вищої освіти шляхом демонстрування практичних (клінічних) компонентів професійної компетентності на реальному об'єкті (людина) або моделі (фантом, муляж, симулятори тощо). Під час іспиту оцінюють не лише практичні навички студента (вміння проводити маніпуляції), а й навички комунікації з пацієнтом, зокрема педіатричним, його батьками або законними представниками. Іспит відбувається у форматі квесту, під час якого моделюються до 10 різних клінічних ситуацій.

Так, у 2022/2023 н. р. у НМУ вперше в Україні запроваджено та успішно втілено у II етап

державної атестації педіатрична станція «Початкова та реанімаційна допомога новонародженій дитині» тривалістю 10 хв [7].

Особливості сьогодення свідчать, що комунікаційні навички є критично важливими для майбутніх лікарів, оскільки вони формують основу ефективної взаємодії з пацієнтами, колегами та іншими учасниками медичного процесу. Ці навички впливають на якість діагностики, лікування, формування довіри та психоемоційного комфорту пацієнтів. Комунікація в медицині є не лише інструментом обміну інформацією, а й ключовим елементом терапевтичного процесу [8].

Тому в поточному навчальному році (2024/2025) Гарантом освітньої програми НМУ запропоновано дві нові педіатричні станції «Особливості комунікації, збору анамнезу та скарг у педіатричного пацієнта та його батьків / законних представників» та «Діагностика екзантем у дитячому віці» тривалістю по 5 хв кожна. Цикловою методичною комісією (далі – ЦМК) з педіатричних дисциплін розроблено та впроваджено новий формат і паспорт складання цих станцій. У багатопрофільних дитячих відділеннях клінічної бази кафедри (КНП «КМДКЛ» № 2) запроваджено систематичні тренування випускників щодо вдосконалення комунікативних умінь та навичок при спілкуванні з педіатричним пацієнтом та його батьками / законними представниками. З метою забезпечення повноцінної підготовки студентів до виконання вимог педіатричної екзаменаційної станції на кафедрі педіатрії № 2 створено навчальний фільм, озвучений українською мовою для вітчизняних студентів та англійською для іноземних студентів, який був розміщений для загального доступу на сайті університету та кафедри.

Як основа сценаріїв станції запропоновано кейси найбільш поширених захворювань у дітей. До участі залучено волонтерів, робота яких вима-

гала певних елементів професійної підготовки, акторських здібностей, вміння швидко реагувати під час спілкування з випускниками при виникненні нестандартних ситуацій.

Під час проходження екзаменаційної педіатричної станції «Особливості комунікації, збору анамнезу та скарг у педіатричного пацієнта та його батьків / законних представників» проводилась оцінка таких комунікативних навичок майбутніх лікарів: представлення та привітання; демонстрація емпатії; збір скарг із їх деталізацією та динамікою розвитку; збір анамнезу захворювання та життя, зокрема перинатального (з урахуванням віку дитини); оцінка фізичного та психомоторного розвитку дитини; визначення індивідуальних факторів ризику (щодо харчування, тютюнопаління, алкоголю, фізичної активності, сну тощо), що можуть сприяти розвитку захворювання; особливості епідеміологічного анамнезу та вакцинального статусу; вміння зробити висновок щодо визначення провідного синдрому.

Мета дослідження – проаналізувати результати опитування здобувачів вищої освіти медичного факультету 6-го року навчання за спеціальністю 222 «Медицина» щодо підготовки та складання педіатричних станцій ОСП(К)І-2 у 2022/2023 та 2024/2025 навчальних роках.

Матеріали та методи. Після завершення вивчення навчальної дисципліни «Педіатрія, дитячі інфекційні хвороби» кафедрою педіатрії № 2 НМУ імені О. О. Богомольця (завідувач кафедри – член-кореспондент НАМН України, професор Волосовець О. П.) та складання ОСП(К)І-2 проведено анонімне опитування 75 респондентів (37 випускників

2022/2023 н. р. – 1-ша група та 38 випускників 2024/2025 н. р. – 2-га група) медичного факультету № 2 за спеціальністю 222 «Медицина» щодо оцінювання рівня задоволеності організацією підготовки та складання педіатричної станції ОСП(К)І-2. Опитування проводилося за допомогою анкети Google Forms, яка містить словесні або числові 4–5-бальні шкали за Лайкертом.

Результати та обговорення. Моніторинг рівня задоволеності здобувачів вищої освіти щодо їх підготовки з педіатрії та опанування необхідних компетенцій є важливим маркером, що дає змогу своєчасно проводити оцінку якості надання освітніх послуг, вдосконалювати та розширювати їх спектр відповідно до потреб студентів [9; 10]. На кафедрі педіатрії № 2 такий вид діяльності започаткований з 2022 року і є систематичним [11–13].

Найперше, традиційно, оцінено мотивацію випускників щодо продовження навчання в інтернатурі з обраної спеціальності. Тільки 84,2 % студентів, які навчалися у 2024/2025 н. р., визначилися щодо продовження навчання в інтернатурі з обраної спеціальності порівняно до майже 90 % у 2022/2023 н. р.) (рис. 1).

Така тенденція може вплинути на рівень забезпеченості якісно підготовленими педіатричними кадрами за умов воєнного стану та інфекційних спалахів, що, своєю чергою, як показали дослідження нашого колективу дослідників, може негативно позначитися на стані здоров'я дітей та показниках маюкової смертності в Україні [14–18].

Важливим завданням вищої медичної освіти є опанування здобувачами вищої освіти саме практичних навичок [19; 20]. Отже, це питання є надзвичайно

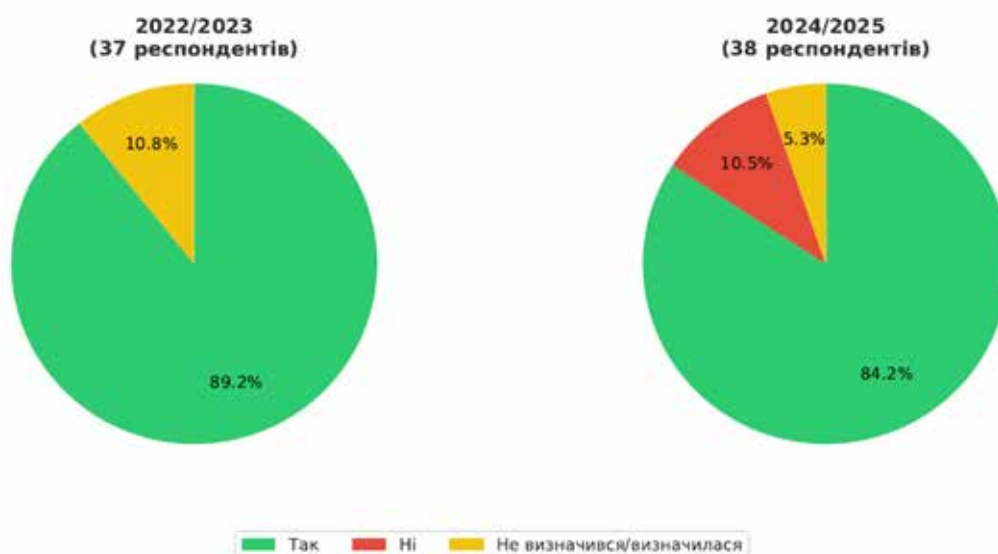

Рис. 1. Рівень мотивації працювати за лікарським фахом

актуальним для здобувачів вищої медичної освіти. Спостерігається позитивна тенденція щодо оцінки студентами рівня розвитку практичних навичок. Питома вага респондентів, які оцінили цей рівень як недостатній, у динаміці суттєво зменшилася (рис. 2).

На нашу думку, це може бути пов'язано зі зміщенням вектора навчального процесу в бік аудиторних занять в останні 2 роки, порівняно з 2022/2023 н. р., коли, вимушено, формат занять був переважно змішаним у зв'язку з початком воєнних дій. Введення виробничої практики (у кількості 30 годин) під час вивчення дисципліни на 6 курсі в робочу програму 2024/2025 н. р. виявилось безперечно виправданим і також позитивно вплинуло на отриманий результат, про що свідчать 100 % респондентів (2024/2025 н. р.).

Одним із пріоритетних питань анкетування був аналіз оцінки випускниками рівня їх підготовленості до складання ОСП(К)І-2. 89,2 % здобувачів вищої освіти 2022/2023 н. р. та 94,7 % 2024/2025 н. р. вважають себе впевненими у володінні практичними навичками для складання іспиту. Високий рівень впевненості у можливості складання ОСП(К)І-2, на підставі здобутих знань та практичних навичок під час вивчення дисципліни, свідчить про достатній рівень організації підготовки студентів до державної атестації на кафедрі педіатрії № 2 НМУ завдяки запропонованим заходам та методиці підготовки.

Актуальним було вивчення результатів опитування щодо оптимальності педіатричних станцій для атестації знань й умінь випускника з дисципліни «Педіатрія» на іспиті ОСП(К)І-2. 90 % випускників обох опитаних груп визначили, що

запроваджені педіатричні станції є оптимальними для оцінки практичних навичок.

Крім того, було важливо з'ясувати питання достатності часу для складання педіатричних станцій та об'єктивності оцінювання з боку екзаменаторів. Близько 97 % респондентів в обох групах зазначили, що під час складання ОСП(К)І – 2 оцінювання було об'єктивним і що їм вистачило часу для демонстрації своїх навичок. Також майже всі випускники (97,3 % та 100 % у відповідних групах) були задоволені організацією та матеріальним забезпеченням роботи педіатричних станцій.

Сучасні студенти належать до покоління Z, чий світогляд формувався під впливом глобалізації та технічно-інформаційного прогресу. Компетентнісний підхід у професійній підготовці здобувачів вищої медичної освіти передбачає формування не лише предметних (hard skills), а й загальних, надпрофесійних (soft skills) компетентностей, які надзвичайно потрібні для успішної адаптації в сучасному світі, побудови кар'єри та ефективної взаємодії з іншими.

Вивчаючи думку студентів щодо питання, якому компоненту опанування педіатричних дисциплін необхідно приділяти найбільше уваги для досягнення професійного успіху, більшість респондентів 2024/2025 н. р. віддали перевагу практичній підготовці. Слід підкреслити, що відсоток зацікавлених у використанні симуляційних технологій та теоретичній підготовці суттєво збільшився порівняно з результатами 2022/2023 н. р. (21,1 % та 5,4 % відповідно). Це відповідає тенденціям сучасної освіти в умовах обмеження доступу до пацієнтів, ролі цифрових технологій (штучний інтелект) що зростають [3].

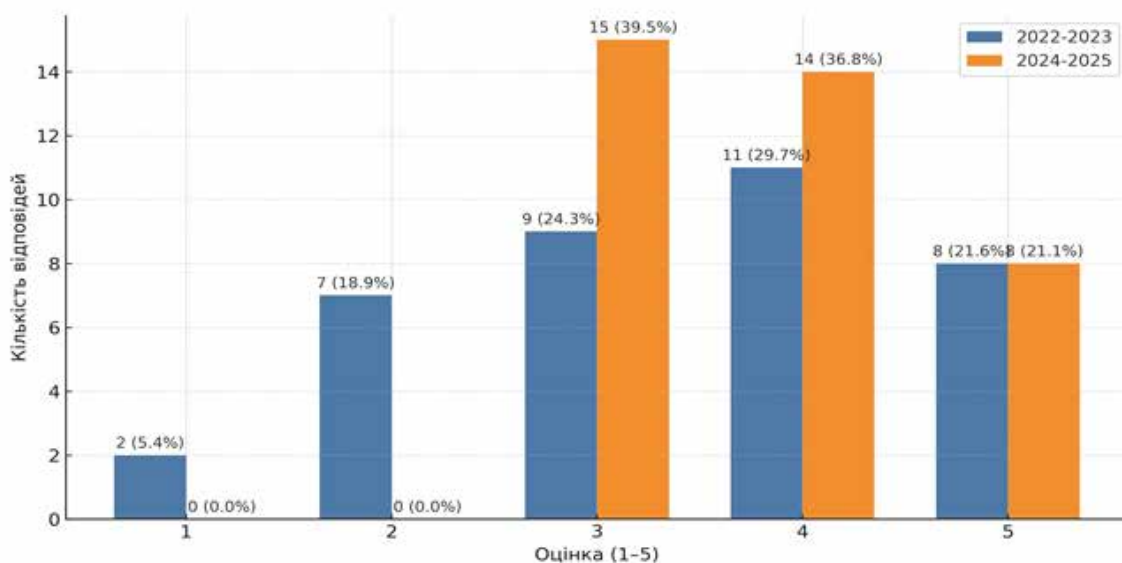

Рис. 2. Порівняльна оцінка рівня отриманих практичних навичок

Зрозуміло, що технології продовжують відігравати значну роль у галузі охорони здоров'я, і водночас увага акцентується на важливості людської взаємодії та емпатії [21– 23]. Щодо цього цікавим для нас був feedback-аналіз від випускників щодо можливості розвитку soft skills під час засвоєння дисципліни «Педіатрія»: вміння застосовувати знання у практичних ситуаціях, залагоджувати конфлікти, ефективно комунікувати, працювати автономно та в команді, абстрактно мислити. Аналізуючи результати опитування в динаміці, можна констатувати значний прогрес у можливості формування soft skills: 100 % здобувачів вищої освіти оцінили таку можливість як високу та достатню (рис. 3).

Надбання комунікативних навичок – процес довготривалий та складний. Тому колектив кафедри педіатрії № 2 НМУ розробив та впровадив у навчальний процес вибірково дисципліну «Основи спілкування з дитиною» для студентів 1 курсу. Процес навчання нового покоління лікарів вимагає цілковитого оновлення академічної поведінки: формування поведінкових реакцій ставлення інших, контрольованого управління емоціями при спілкуванні з маленькими пацієнтами, колегами, викладачами.

Головна мета курсу на початкових щаблях – закласти основи спілкування з дитиною та/або батьками безпосередньо у відділеннях клінічної бази кафедри через потенціал конкретної дисципліни. Опанування комунікативних компе-

тентностей з перших курсів навчання неодмінно ефективно вплине на демонстрацію цих навичок при складанні педіатричної станції «Особливості комунікації, збору анамнезу та скарг у педіатричного пацієнта та його батьків / законних представників» та конкурентоспроможність майбутніх лікарів на ринку праці в галузі охорони здоров'я.

Висновки:

1. Запровадження педіатричної станції «Особливості комунікації, збору анамнезу та скарг у педіатричного пацієнта та його батьків / законних представників» у комплексі державної атестації випускників НМУ за спеціальністю 222 «Медицина» є обґрунтованим та необхідним.

2. Рівень підготовки та організації складання педіатричної станції «Особливості комунікації, збору анамнезу та скарг у педіатричного пацієнта та його батьків / законних представників» 2024/2025 н. р. визнаний здобувачами вищої освіти за спеціальністю 222 «Медицина» достатнім.

3. Опанування комунікативних компетентностей важливо впроваджувати з перших курсів навчання, що неодмінно ефективно вплине на демонстрацію цих навичок при складанні педіатричної станції ОСП(К)I-2 та конкурентоспроможність майбутніх лікарів на ринку праці в галузі охорони здоров'я.

4. У плані дискусії розглянути питання розширення саме практичних опцій складання педіатричної станції, доповнивши їх оцінкою діагностично-лікувальних навичок випускників.

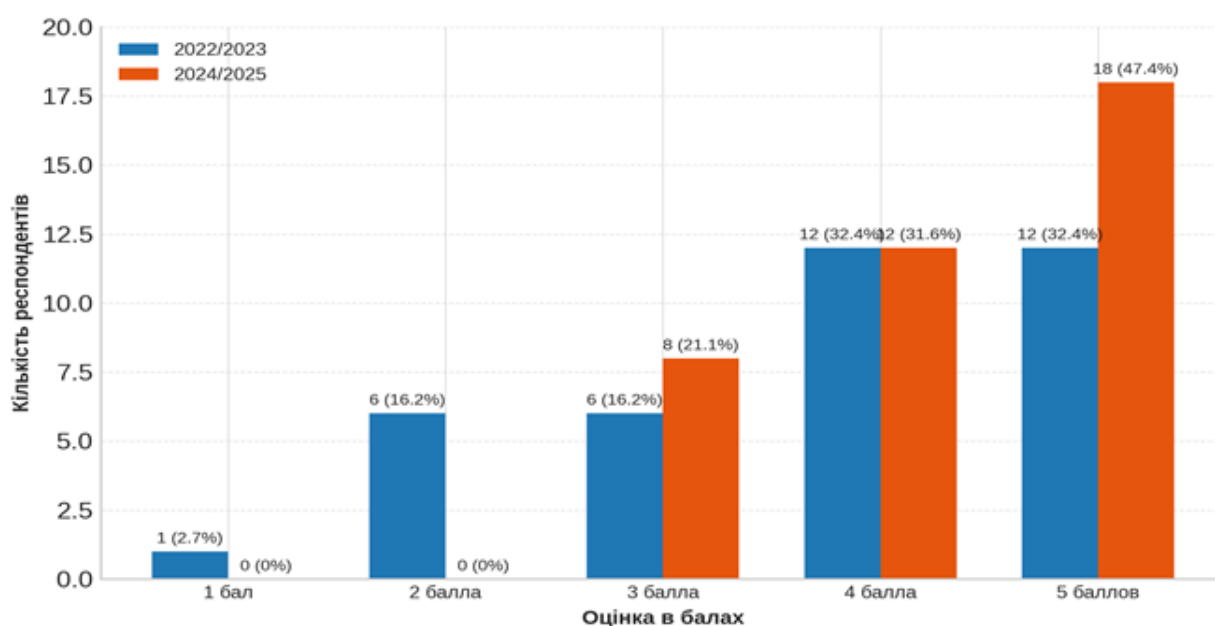

Рис. 3. Порівняльна оцінка рівня розвитку soft skills

Список літератури:

1. Стратегія розвитку Національного медичного університету імені О. О. Богомольця на 2025-2030 рр. URL: <https://nmuofficial.com/strategiya-rozvytku-do-2030-roku/>
2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII (редакція станом на 01.07.2014 р.). URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua>
3. Kuchyn Yu. L., Naumenko O. M., Vlasenko O. M., Lytvynova S. I., Burov O. V., Kucherenko I. I., et al. The experience of designing a single information and educational environment of the university "NMU Digital". *Educ Technol Q.* 2022. DOI: 10.55056/etq.10.
4. Наказ МОЗ від 19.02.2019 № 419. «Про затвердження Порядку, умов та строків розроблення і проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту та критеріїв оцінювання результатів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0279-19#Text>
5. Про затвердження Порядку здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів ступеня вищої освіти магістр за спеціальностями галузі знань 22 «Охорона здоров'я : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.03.2018 № 334 «. 2018.
6. Про затвердження змін до Порядку, умов та строків розроблення і проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту та критеріїв оцінювання результатів : Наказ МОЗ України від 24.05.2024 № 900.
7. Волосовець О. П., Кривоустов С. П., Починок Т. В., Логінова І. О., Шевцова Т. І., Слюсар Н. А., Корх Л. М. Модель екзаменаційної педіатричної станції «Початкова та реанімаційна допомога новонародженій дитині» як компоненти об'єктивного структурованого практичного (клінічного) іспиту добувачів ступеня вищої освіти магістр за спеціальністю 222 «Медицина» галузі. *May 2022. Медична освіта.* DOI: 10.11603/m.2414-5998.2022.1.12940
8. Комунікативні навички лікаря : підруч. для студ. вищих мед. навч. закл. та фахівців практ. мед. О. С. Чабан, О. О. Хаустова, І. А. Коваль та ін.; за заг. ред. О. С. Чабана. 2-ге вид., переробл і доповн. Київ : Видавець Заславський О.Ю., 2021. 429 с.
9. Кучин Ю. Л., Власенко О. М., Кучеренко І. І., Микитенко П. В. Комп'ютерне тестування в системі моніторингу успішності майбутніх магістрів М(Ф)ЗВО. *ФМО.* 2022. Т. 35. С. 41–49. DOI: 10.31110/2413-1571-2022-035-3-006.
10. Волосовець О. П., Науменко О. М., Цимбалюк Р. С., Кривоустов С. П., Грищенко Н. В. та ін. Досвід підготовки та атестації з педіатричних дисциплін здобувачів освіти за спеціальністю 222 «Медицина». *Здоров'я дитини.* 2023. Т. 18. № 6. С. 446–452. DOI: 10.22141/2224-0551.18.6.2023.1632.
11. Грищенко Н. В., Ковальчук О. Л. Самостійна робота студентів з педіатрії як неодмінна компонента в надбанні компетентностей майбутнього лікаря. *Медицина та фармація: освітні дискурси.* 2025. Вип.1. С. 34–40. DOI: 10.32782/eddiscourses/2025-1-7.
12. Волосовець О. П., Уліщенко В. В., Грищенко Н. В., Ковальчук О. Л., Купкіна А. В., Каруліна Ю. В., Ємець О. В., Хоменко В. С., Салтанова С. Д. Напрями удосконалення викладання педіатрії у закладах вищої освіти. *Медична освіта.* 2023. № 1. С. 22–28. DOI: 10.11603/m.2414-5998.2023.1.13822.
13. Gryshchenko N. V., Kovalchuk O. L. Monitoring the level of satisfaction with the quality of training in pediatrics of undergraduates on the specialty 222 "Medicine" of the Faculty for Training of Foreign Citizens of the Bogomolets National Medical University. *Child's Health.* 2024. Vol. 19 no.4. P. 208–213. DOI: 10.22141/2224-0551.19.4.2024.1707.
14. Волосовець О. П., Антипкін Ю. Г. Кадрове забезпечення медичної допомоги дітям в Україні в умовах війни та пандемії COVID-19. *Перинатологія та Педіатрія.* 2024. № 3(99). С. 79–86; doi:10.15574/PP.2024.3(99).7986.
15. Volosovets O. P., Vyhovska O. V., Kryvopustov S. P., Mozyrska O. V., Yemets O. V., Volosovets A. O., Wojciech F. Problems of providing medical care to children of Ukraine as a result of russian aggression. *Child's Health.* 2023. Vol. 18, no. 3. P. 9–13. DOI: 10.22141/2224-0551.18.3.2023.1578.
16. Oleksandr P. Volosovets, Igor A. Lurin, Oleksandr M. Naumenko, Anton O. Volosovets, Sergii P. Kryvopustov. Current challenges for the health care system due to the lack of medical staff and the continuous professional development of doctors. *Wiadomości Lekarskie.* 2022. Tom LXXV. Nr 5. P. 1135–1138. DOI: 10.36740/WLek202205115
17. Волосовець О. П., Кривоустов С. П., Кузьменко А. Я., Прохорова М. П., Черній О. Ф., Хоменко В. С., Ємець О. В., Грищенко Н. В., Ковальчук О. Л., Купкіна А. В. Зміни у стані здоров'я дітей у віці до 1 року на тлі війни та пандемії COVID-19 в Україні. *Здоров'я дитини.* 2024. Том 19. № 6. С. 6–16. <https://doi.org/10.22141/2224-0551.19.6.2024.1737>
18. Волосовець О. П., Бекетова Г. В., Гур'єв С. О., Кузьменко А. Я., Волосовець А. О., Логінова І. О., Черній О. Ф. Вплив війни та пандемії COVID-19 на показник смертності дітей у віці до 1 року в Україні. *Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина.* 2024. Том 14 № 4(53). С. 6–14. DOI: 10.24061/2413-4260. XIV.4.54.2024.1
19. Бекетова Г. В., Волосовець О. П., Горячева І. П., Солдатова О. В., Салтанова С. Д. Сучасні підходи до підготовки педіатра та оцінки його професійної компетентності: вітчизняний та американський досвід. *Здоров'я дитини.* 2024. Том 19. № 3. С. 156–161. <https://doi.org/10.22141/2224-0551.19.3.2024.1695>
20. Diskin C., Byrne D., Normand C., O'Neill M. B. The early experience of doctors training in pediatrics: patient safety culture and the role and influence of the registrar. *Irish journal of medical science.* 2022. (191(1), pp. 271–278. <https://doi.org/10.1007/s11845-021-02520-7>
21. Бекетова Г. В., Волосовець О. П., Горячева І. П., Солдатова О. В., Назар О. В. Етичні стандарти в педіатрії: хто такий «хороший педіатр». *Здоров'я дитини.* 2023. Том 18. № 4. С. 63–69. DOI: <https://doi.org/10.22141/2224-0551.18.4.2023.1604>
22. World Economic Forum Future of Jobs Report 2025. URL: https://reports.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_Report_2025.pdf (date of access: 25.07.2025)
23. Green-Weir R. R., Anderson D. M., Carpenter R. Health Administrators Go Beyond the Healthcare Leadership Alliance in Defining Soft Skill Competencies. *The Internet Journal of Allied Health Sciences and Practice.* 2022 Mar 31. 20(2), Article

References:

1. Stratehiya rozvytku Natsional'noho medychnoho universytetu imeni O.O. Bohomol'tsya na 2025-2030 rr. (2025) [Development Strategy of the Bogomolets National Medical University for 2025-2030.] Retrieved from: <https://nmuofficial.com/strategiya-rozvytku-do-2030-roku/> (date of access: 05.07.2025).
2. Pro vyshchu osvitu. [On Higher Education]. Law of Ukraine No. 1556-VII of 01.07.2014. Retrieved from: www.zakon.rada.gov.ua (date of access: 05.07.2025). [in Ukrainian]
3. Kuchyn, Yu. L., Naumenko, O. M., Vlasenko, O. M., Lytvynova, S. I., Burov, O. V., Kucherenko, I. I., et al. (2022). The experience of designing a single information and educational environment of the university "NMU Digital". *Educ Technol Q.*, DOI: 10.55056/etq.10.
4. Nakaz MOZ Ukrayiny № 419 vid 19.02.2019 «Pro zatverdzhennya Poryadku, umov ta strokiv rozroblennya i provedennya yedynoho derzhavnoho kvalifikatsynoho ispytu ta kryteriyiv otsynuyannya rezul'tativ» [Order of the Ministry of Health of Ukraine No. 419 of February 19, 2019 "On approval of the Procedure, conditions and terms of development and conduct of a single state qualifying examination and criteria for evaluating results"]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0279-19#Text> (date of access: 05.07.2025) [in Ukrainian]
5. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 28.03.2018 r. № 334 «Pro zatverdzhennya Poryadku zdiysnennya yedynoho derzhavnoho kvalifikatsynoho ispytu dlya zdobuvachiv stupenya vyshchoyi osvity mahistr za spetsial'nostyamy haluzi znan' 22 «Okhorona zdorov'ya» [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 28, 2018 No. 334 "On approval of the Procedure for conducting a unified state qualifying examination for applicants for a master's degree in specialties in the field of knowledge 22 "Healthcare"]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/334-2018-%D0%BF#Text> (date of access: 05.07.2025) [in Ukrainian]
6. Nakaz MOZ Ukrayiny vid 24.05.2024 № 900 «Pro zatverdzhennya zmin do Poryadku, umov ta strokiv rozroblennya i provedennya yedynoho derzhavnoho kvalifikatsynoho ispytu ta kryteriyiv otsynuyannya rezul'tativ» [Order of the Ministry of Health of Ukraine dated 05/24/2024 No. 900 "On approval of amendments to the Procedure, conditions and terms of development and conduct of a single state qualifying examination and criteria for evaluating results"]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0873-24#n2> (date of access: 05.07.2025) [in Ukrainian]
7. Volosovets, O. P., Kryvopustov, S. P., Pochynok, T. V., Loginova, I. O., Shevtsova, T. I., Sliusar, N. A., Korkh, L. M. (2022). Model' ekzamenatsynoyi pediatrichnoyi stantsiyi «Pochatkova ta reanimatsiyna dopomoha novonarodzeniy dytyni» yak komponenty ob'yektyvnoho strukturovanoho praktychnoho (klinichnoho) ispytu zdobuvachiv stupenya vyshchoyi osvity mahistr za spetsial'nistyu 222 «Medytsyna» haluzi znan' «Okhorona zdorov'ya» [Model of examination pediatric station «Primary and resuscitation care for newborn» as a component of the objective structured practical (clinical) examination for applicants for higher education master's degree in 222 «Medicine» in the field of knowledge 22 «Health protection»]. *Medychna osvita*, (1), pp. 43–47. DOI: 10.11603/m.2414-5998.2022.1.12940 [in Ukrainian]
8. Chaban, O. S., Khaustova, O. O., Koval, I. A. et al. (2021). *Komunikatyvni navychky likarya* [Doctor's communication skills] II Edition. K.: Zaslavsky O.Yu. 429 p.
9. Kuchyn, Iu. L., Vlasenko, O. M., Kucherenko, I. I., Mykytenko, P. V. (2022). Komp'yuterne testuvannya v systemi monitorynhu uspishnosti maybutnikh mahistriv m(f)zvo [Computer testing in the system success monitoring of future masters (M(P)HEI)]. *Physical and Mathematical Education*. (35(3), pp. 41–49. doi: 10.31110/2413-1571-2022-035-3-006. [in Ukrainian]
10. Volosovets, O. P., Naumenko, O. M., Tymbaliuk, R. S., Kryvopustov, S. P., Grischenko, N. V., Mozyrska, O. V. & Kryvopustova, M. V. (2023). Dosvid pidhotovky ta atestatsiyi z pediatrichnykh dystsyplin zdobuvachiv osvity za spetsial'nistyu 222 «Medytsyna» [Experience of training and certification in pediatric disciplines of students majoring in 222 "Medicine" specialty]. *Zdorov'ya dytyny*, (18(6), 446–452. doi: 10.22141/2224-0551.18.6.2023.1632 [in Ukrainian]
11. Hryshchenko, N. V., Kovalchuk, O. L. (2025). Samostiyna robota studentiv z pediatriyi yak neodminna komponenta v nadbanni kompetentnostey maybutn'oho likarya [Independent work of pediatrics students as an indispensable component in acquiring the competencies of a future doctor]. *Medytsyna ta farmatsiya: osviti diskursy*, V. 1., 34–40. DOI: 0.32782/eddiscourses/2025-1-7. [in Ukrainian]
12. Volosovets, O. P., Ulishchenko, V. V., Grischenko, N. V., Kovalchuk, O. L., Kupkina, A. V., Karulina, Y. & Saltanova S. D. (2023). Napryamy vdoshkonalennya vykladannya pediatriyi v zakladakh vyshchoyi osvity [Directions for improving the teaching of pediatrics in institutions of higher education]. *Medychna osvita*, (1), pp. 22–28. doi:10.11603/m.2414-5998.2023.1.13822 [in Ukrainian]
13. Gryshchenko, N. V., Kovalchuk, O. L. (2024). Monitoring the level of satisfaction with the quality of training in pediatrics of undergraduates on the specialty 222 Medicine" of the Faculty for Training of Foreign Citizens of the Bogomolets National Medical University. *Child's Health*. Vol. 19 no. 4. P. 208–213. DOI: 10.22141/2224-0551.19.4.2024.1707.
14. Volosovets, O. P., Antipkin, Yu. G. (2024). Staffing of medical care for children in Ukraine in conditions of war and pandemic COVID-19. *Ukrainian Journal of Perinatology and Pediatrics*, 3 (99), 79–86. DOI: 10.15574/PP.2024.3(99).7986. [in Ukrainian]
15. Volosovets, O. P., Vyhovska, O. V., Kryvopustov, S. P., Mozyrska, O. V., Yemets, O. V., Volosovets, A. O., & Feleszko, W. (2023). Problems of providing medical care to children of Ukraine as a result of russian aggression. *Child's Health*, 18(3), pp. 157–161. <https://doi.org/10.22141/2224-0551.18.3.2023.1578>
16. Volosovets, O. P., Lurin, I. A., Naumenko, O. M., Volosovets, A. O., Kryvopustov, S. P. (2022). Current challenges for the health care system due to the lack of medical staff and the continuous professional development of doctors. *Wiadomości Lekarskie*, (Tom LXXV (5), pp. 1135–1138. doi:10.36740/WLek202205115.
17. Volosovets, O. P., Kryvopustov, S. P., Kuzmenko, A. Ya., Prokhorova, M. P., Chernii, O. F., Khomenko, V. E., Iemets, O. V., Gryshchenko, N. V., Kovalchuk, O. L., Kupkina, A. V. (2024). Zminy u stani zdorov'ya ditey u vitsi do 1 roku na tli

- viyny ta pandemiyi COVID-19 v Ukraini [Deterioration of health of infants during the war and COVID-19 pandemic in Ukraine]. *Child's Health*, 19(6), 337–347. DOI: 10.22141/2224-0551.19.6.2024.1737. [in Ukrainian]
18. Volosovets, O. P., Beketova, G. V., Guriev, S. O., Kuzmenko, A. Ya., Volosovets, A. O., Loginova, I. O., Cherniy, O. F. (2024). Vplyv viyny ta pandemiyi COVID-19 na pokaznyk smertnosti ditey u vitsi do 1 roku v Ukraini [The impact of war and the COVID-19 pandemic on the mortality rate of children under 1 year of age in Ukraine]. *Neonatolohiya, khirurhiya ta perynatal'na medytsyna*, V. 14, № 4(53):6–14. DOI: 10.24061/2413-4260. XIV.4.54.2024.1 [in Ukrainian]
 19. Beketova, H. V., Volosovets, O. P., Horiacheva, I. P., Soldatova, O. V., Saltanova, S. D. (2024). Suchasni pidkhody do pidgotovky peditra ta otsinky yoho profesiynoyi kompetentnosti: vitchyznyanyy ta amerykans'kyi dosvid. [Modern approaches to the training of pediatricians and assessment of their professional competences: domestic and American experience]. *Zdorov'ya dytyny*, 2024;19(3):156–161. doi:10.22141/2224-0551.19.3.2024.1695. [in Ukrainian].
 20. Diskin, C., Byrne, D., Normand, C., & O'Neill, M. B. (2022). The early experience of doctors training in pediatrics: patient safety culture and the role and influence of the registrar. *Irish journal of medical science*, (191(1), pp. 271–278. <https://doi.org/10.1007/s11845-021-02520-7>
 21. Beketova, H. V., Volosovets, O. P., Horiacheva, I. P., Soldatova, O. V., Nazar O. (2023). Etychni standarty v pediatriyi: khto takyy «khoroshyy peditr». [Ethical standards n pediatrics: who is a «good pediatrician»]. *Zdorov'ya dytyny*, (18(4), pp. 305–311. doi:10.22141/2224-0551.18.4.2023.1604. [in Ukrainian].
 22. World Economic Forum Future of Jobs Report (2025). Retrieved from: https://reports.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_Report_2025.pdf (date of access: 25.07.2025)
 23. Green-Weir, R. R., Anderson, D. M., Carpenter, R. (2022). Health Administrators Go Beyond the Healthcare Leadership Alliance in Defining Soft Skill Competencies. *The Internet Journal of Allied Health Sciences and Practice*. 31;20(2), Article

Дата надходження статті: 31.07.2025

Дата прийняття статті: 15.08.2025

Опубліковано: 14.10.2025